

Eindejaarstips 2011

In opdracht van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) heeft het Fiscaal Kenniscentrum een lijst van fiscale eindejaarstips gemaakt, met name gericht op dga-ondernemers en ondernemers voor de inkomstenbelasting. Deze lijst is te downloaden op Accountant.nl (bericht 'Eindejaarstips 2011', 24 november 2011).

Het Jaar 2010 Verslagen downloaden

De zestiende editie van Het Jaar Verslagen (HJV) doet verslag van empirisch onderzoek naar de praktijk van de jaarverslaggeving door ondernemingen en pensioenfondsen. Evenals vorig jaar is 'Het jaar 2010 verslagen' een themanummer van het Maandblad voor Accountancy & Bedrijfseconomie (MAB), in samenwerking met de NBA. Anders dan vorig jaar wordt HJV niet meer aan alle leden gelijktijdig met Accountant toegezonden, maar is het beschikbaar op het besloten leden-deel van de NBA-website.

MKB-Nederland wenst openheid banken

Schrap de bankenbelasting en eis openheid over de kredietverlening aan het midden- en kleinbedrijf. Die oproep deed voorzitter van MKB-Nederland Hans Biesheuvel op 26 oktober 2011 in de Tweede Kamer. Volgens Biesheuvel is het afknijpen van de kredietverlening het grootste probleem voor mkb'ers. De voorgenomen bankenbelasting, waar in politiek Den Haag brede steun voor is, zou het probleem alleen maar verergeren (zie ook pagina 22).

Correcties

In de novembereditie 2011 van 'Accountant' stond in het artikel 'Ethiek in business' in het kader 'Vertrouwenpersonen' per abuis de naam Jan Leenaars. Dit moet zijn Hans Leenaars.

Daarnaast stond op de cover van het novembernummer foutief aangekondigd 'Horizontaal toezicht en tax assurance'. Deze artikelen staan in deze decembereditie.

Grote en kleine kantoren kiezen Audi, middelgrote Ford

De VW Passat is de populairste leaseauto onder accountants, gevolgd door de Audi A4, Ford Mondeo, Peugeot 207 en Seat Ibiza. Dat blijkt uit de antwoorden van 2.063 accountants (van alle 'bloedgroepen') op vragen in de marge van het Accountancy Beloningsonderzoek 2011, uitgevoerd door Accountant en Alterim.

Mannen en vrouwen hebben op dit gebied uiteenlopende voorkeuren. Bij beide seksen staat de VW op één, maar opvallend is vooral de klassering van de Audi. Waar deze bij de mannen ongeveer nek-aan-nek met de Volkswagen eindigt als bijna-populairste leasevehikel, bungelt de Audi bij de vrouwen op een zesde plaats.

Ook AA's en RA's hebben verschillende automobiele voorkeuren. RA's verplaatsen zich bij voorkeur in een Audi, BMW (3-serie) of VW. AA's in een Ford, VW of Peugeot.

Voortgezette 'studie' laat zien dat de leaseautokeuze ook verschilt per kantooromvang. De bevindingen betreffen uitsluitend RA's in het openbaar beroep (aan AA's is de kantoorgroottevraag niet gesteld). Opvallendste bevinding: de Audi is nummer één bij kleine en grote kantoren, maar scoort bij de 'rustiger' (?) tussencategorie van middelgrote kantoren slechts een bescheiden vierde plaats, op flinke afstand van de nummer één, Ford. Sluit de voorkeur voor de 'masculien' ogende Audi - en dit opperen wij zonder enige wetenschappelijke pretentie - wellicht goed aan bij zowel kantoren aan de 'dominante' top van de piramide als bij kleine spelers die zich moeten 'bewijzen'?

En geldt dit ook voor AA's? Over dat laatste kunnen we u volgend jaar informeren.

Top 10 leaseauto's AA's en RA's 2011

	AA's	RA's
1	Ford Mondeo	Audi A4
2	VW Passat	BMW 3-serie
3	Peugeot 207	VW Passat
4	Toyota Avensis	Volvo V70
5	Renault Megane	Ford Mondeo
6	Audi A4	Toyota Avensis
7	Opel Astra	Peugeot 207
8	Volvo V70	Renault Megane
9	Seat Ibiza	Citroën C4
10	Citroën C4	Seat Ibiza

Top 10 merken leaseauto's mannelijke en vrouwelijke accountants 2011

	Man	Vrouw
1	VW	VW
2	Audi	Peugeot
3	Ford	Ford
4	Peugeot	Seat
5	Seat	Toyota
6	BMW	Audi
7	Toyota	Renault
8	Volvo	BMW
9	Renault	Fiat
10	Opel	Volvo

Accountant/Accountant.nl duikt maandelijks in de archieven voor wat historisch perspectief en verrassende feiten. Zie Accountant.nl voor een uitgebreider versie met het complete bronmateriaal en eerdere afleveringen.

Oud Nieuws (28):

De Accountantsdag vijftig jaar geleden

Geen kaasmeisje te bekennen, slechts streng ogende grijze heren in grijze pakken (dat laatste kan overigens ook te maken hebben met de zwartwit-fotografie). En al even serieuze onderwerpen ter bespreking. Plaats van handeling: het Kurhaus in Scheveningen. Ziehier het decor van de Accountantsdag een halve eeuw geleden, op 30 september 1961.

Geen debatten over de kritiek op het accountantsberoep, de meerwaarde van de accountant, het Plan van Aanpak, deelsessies over ethiek en tot slot een Groot Poortwachtersdebat, maar, zoals al jaren gebruikelijk, twee doorwrochte preadviezen, toegelicht door de auteurs en vervolgens op wellevende wijze bediscussieerd door zeer geleerde heren.

In 1961 handelden die preadviezen over 'Structurele veranderingen in de internationale monetaire betrekkingen' en 'De administratieve automatisering als fase in de ontwikkeling van de administratieve organisatie'. Het beroep bevond zich duidelijk in rustiger vaarwater dan op dit moment.

De aandacht in de ochtendsessie voor een onderwerp 'van meer algemeen economische betekenis', was volgens Treffers een goede traditie.

"Afgezien van het feit, dat verandering van monetaire verhoudingen rechtstreeks invloed heeft op belangrijke takken van ons bedrijfsleven is het tevens zo, dat men de verschijnselen binnen bedrijfshuishoudingen slechts goed kan begrijpen en overzien, indien men ze plaatst tegen de achtergrond van algemeen economische verschijnselen."

Het middagprogramma was zoals gebruikelijk wat meer toegespitst op de dagelijkse werkzaamheden van de accountant, in dit geval de voortschrijdende automatisering bij bedrijven en de gevolgen daarvan voor de administratieve organisatie en interne controle. Auteur prof. A.B. Frielink, pionier op het gebied van automatisering in Nederland, gaat eerst in op het aantal computers dat in Europese landen is geplaatst en in bestelling is. Nederland bevond zich wat betreft automatiseringsgraad in de Europese middenmoot. De Verenigde Staten had Frielink maar niet in de grafieken opgenomen. "Dat heb ik echt een beetje gedaan om het niet te ontmoedigend te maken." En over welke aantallen hebben we het dan? "Per 31 december 1960 was het totale aantal computers geïnstalleerd in West-Europa 870, waarvan in Nederland veertig (4,6 procent). Het aantal in bestelling zijnde computers in West-Europa bedroeg 1.414, waarvan in Nederland 51 (3,88 procent)." In de Verenigde Staten waren er 12.400 computers geïnstalleerd en 7.800 in bestelling, inderdaad getallen van een heel andere orde. Niet alleen grote bedrijven maar ook het mkb diende zich, om de boot niet te missen, op zijn minst te verdiepen in automatisering.

En de accountant? Frielink meent dat "de grondslagen van de administratieve organisatie en in het bijzonder de conceptie van interne controle zo noodzakelijk zijn, ook voor de automatisering, dat de accountants zeer sterk bij de toepassing van de automatisering betrokken moeten worden". De behandelde thema's en het taalgebruik doen nu misschien wat archaisch aan. Toch, als we 'veranderingen in de internationale monetaire betrekkingen' vervangen door 'schulden crisis' en 'administratieve automatisering' door 'cloud computing'...

Nieuw: arbeidrecht op Accountant.nl

Sinds medio november 2011 publiceert Accountant.nl een maandelijkse column arbeidsrecht. Daarin behandelt directeur Daniëlle Dubbel van de Arbeidsrechtfabriek een voor de praktijk actuele of knellende arbeidsrecht kwestie. Titel van de eerste column: 'Misbruik proeftijd of praktische oplossing?' (Accountant.nl > Vaktechniek > Arbeidsrecht).

Winnaars FD Henri Sijthoff-Prijs

Verf- en chemieconcern AkzoNobel, online-beleggersbank BinckBank en bankverzekeraar Eureko hebben de FD Henri Sijthoff-Prijs gewonnen voor de beste financiële verslaggeving over 2010. Minister van Financiën Jan Kees de Jager reikte op 24 oktober 2011 in het Hilton Amsterdam de prijzen uit.

Uit de jaarlijkse rapportage van de jury blijkt dat beursfondsen weinig transparant zijn als het gaat om hun strategie en de wijze waarop zij die uitvoeren. Om die reden vroeg de NBA aan professor Gerard Mertens om onderzoek te doen naar de wijze waarop ondernemingen hun strategie verantwoorden. De onderzoeksresultaten werden gepresenteerd tijdens het NBA-seminar 'De strategie in het jaarverslag', gehouden voorafgaand aan de prijsuitreiking (zie ook 'NBA Nieuws' op pagina 76).

Ondernemers zien geen afname regeldruk

Ondernemers hebben nog weinig gemerkt van de vermindering van de regeldruk die het kabinet Rutte een jaar geleden bij aantreden beloofde. Meer dan een op de vijf ondernemers denkt zelfs dat de regeldruk is toegenomen. Ze maken zich echter meer zorgen over de toekomst van de euro dan over de regeldruk. Dit blijkt uit onderzoek van De Zaak in samenwerking met het ING Economisch Bureau.

Statistiek op Accountant.nl

De Stuurgroep Statistical Auditing verzorgt maandelijks een statistische column op Accountant.nl. Daar kan ook worden gereageerd en kunnen vragen worden gesteld. De zevende column is onlangs verschenen: Pas Toch Steekproeven Toe! (Accountant.nl > Vaktechniek > Vaktechnische artikelen).

Plafond voor adviesdiensten

Minister Jan Kees de Jager van Financiën is voorstander van een plafond voor adviesdiensten om de onafhankelijkheid van de controlerend accountant te waarborgen. Als een accountantskantoor bij een beursgenoteerd bedrijf of grote financiële instelling de boeken controleert, zouden de adviesdiensten bij die klant niet meer dan dertig procent van de om-

zet mogen bedragen. Ook wil De Jager een lijst van adviesdiensten die niet samen mogen gaan met de boekencontrole en is hij voorstander van een verplichte aanbesteding van de controleopdracht.

De Jager is tegen een wisseling van kantoor. Wel pleit hij voor een roulatie van de accountant die zijn handtekening onder het jaarverslag zet, een keer in de vijf jaar.

De Jager deed zijn voorstellen op 27 oktober 2011 in een debat met de Vaste Commissie voor Financiën van de Tweede Kamer over de Kabinetsvisie op Accountancy en de initiatiefnota van Ronald Plasterk (PvdA) over het accountantsberoep.

Boekhoudfouten staatschulden

Bij de Duitse staatsbank FMS Wertmanagement is een boekhoudfout ontdekt. Duitsland is daarmee 55,5 miljard euro 'rijker' dan oorspronkelijk werd gedacht.

De bijdrage van FMS Wertmanagement aan de Duitse schuldenlast blijkt niet 216,5 miljard euro te zijn, maar 161 miljard euro. Hierdoor daalt de schuldgraad van Duitsland van 83,7 naar 81,1 procent van het bruto nationaal product. Controlerend accountant PwC zegt tijdens de controle van de jaarrekening geen aanwijzingen voor de fout te hebben gehad.

In Ierland hebben ambtenaren ook een fout ontdekt bij de berekening van de staatsschuld. Die schuld blijkt 3,6 miljard euro lager te zijn. De staatsschuld bedraagt nu nog 144,5 miljard euro. Dat is 94 procent van het bruto nationaal product.

Minder invloedrijke accountants

Werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes (VNO-NCW) staat dit jaar wederom op één in de jaarlijks gepubliceerde Volkskrant Top 200 van invloedrijkste Nederlanders. Scheidend bestuursvoorzitter Hans Wijers van Akzo Nobel volgt op twee (vorig jaar nog op vijf). SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan (tevens lid van de raad van advies van het NIVRA) zakte van een tweede naar een derde positie.

De lijst telt zes accountants (allen RA), twee minder dan vorig jaar. Jos Nijhuis (op 29) is van deze zes de 'invloedrijkste'. De vertegenwoordigde RA's anno 2011 (tussen haakjes de positie in 2010):

29	(21)	Jos Nijhuis, president-directeur Schiphol
35	(33)	Jaap van Manen, PwC-partner en hoogleraar
66	(78)	Arie Brienen, directeur Jaarbeurs Utrecht
67	(53)	Kees Storm, oud-Aegon topman
142	(180)	Herman Dijkhuizen, bestuursvoorzitter KPMG
167	(145)	Ben van der Veer, oud-bestuursvoorzitter KPMG

Drie van big four onder vuur in Japan

Drie van de big four-accountants-firma's worden als controlerend accountants in verband gebracht met twee financiële schandalen bij beursfondsen in Japan. De rol hierbij van KPMG, Ernst & Young en Deloitte wordt onderzocht.

De Japanse toezichthouder, de Financial Services Agency (JSA), onderzoekt of de controlerend accountants tekortschoten bij camerafabrikant Olympus. De onderneming erkende onlangs dat zware verliezen op beleggingen in de boeken jarenlang zijn wegge-moffeld als kosten voor extern advies bij acquisities. De JSA wil weten of KPMG AZSA en Ernst & Young ShinNihon signalen hebben

genegeerd en hadden moeten waarschuwen. KPMG AZSA was tot en met 2009 de controlerend accountant van Olympus, daarna Ernst & Young ShinNihon. Zowel KPMG als Ernst & Young stelde de betalingen aan overnameadviseurs aan de orde, maar gaven uiteindelijk een goedkeurende verklaring af bij de jaarrekening van de camerafabrikant. De boekhoudfraude kwam aan het licht nadat PwC op verzoek van de directeur een rapport had geschreven over de vreemde acquisitie-uitgaven. In navolging hiervan werd de directeur ontslagen en trad de bestuursvoorzitter af.

Ook is er ophef in Japan rond Daio Paper, een beursgenoteerde papierfabrikant. Hier gaat de beschuldigende vinger uit naar controlerend accountant Deloitte Touche Tohmatsu. Een voormalige bestuursvoorzitter is ervan beschuldigd dat hij voor 132 miljoen dollar aan leningen heeft verdoezeld die opgingen aan vertier. De leningen nam hij op via dochterbedrijven. Hoewel afgelopen zomer al duidelijk was dat deze leningen waren opgenomen, verzaakte Deloitte volgens Daio om een onderzoek in te stellen.

Morris Tabaksblat overleden

Morris Tabaksblat, voormalig topman van Unilever, is op 20 oktober 2011 op 74-jarige leeftijd overleden. Onder leiding van Tabaksblat stelde een commissie een gedragscode op voor beursgenoteerde bedrijven: de Nederlandse corporate governance code. Tabaksblat was ook enkele jaren lid van de Raad van Advies van het NIVRA.

'Accountants moeten afwaardering Griekse schulden toetsen'

Zolang de afwaardering van nationale schulden verschilt binnen Europa, moeten accountants scherp toezien op de verantwoording hierover. Dat stelt de AFM in een reactie op de discussie over het afwaarderen van Griekse schulden door banken. Volgend jaar doet de toezichthouder een themaonderzoek over de wijze van verslaggeving over Griekse schulden.

AFM-woordvoerder Martijn Pols: "Uit de halfjaarcijfers is gebleken dat Europese banken de verschillende reële waarden van beleggingen op verschillende wijze vaststellen. Ze waarderen de Griekse obligaties dus op een verschillende wijze. Het is nu aan de banken om dit op de juiste wijze in hun jaarverslaggeving over heel 2011 mee te nemen. De AFM zal er sowieso een themaonderzoek naar doen in 2012 in het kader van het toezicht op financiële verslaggeving.

Als de markt voor bepaalde staatsobligaties niet meer actief is, kan het lastig zijn om de reële waarde van activa te bepalen en is er een grotere verantwoordelijkheid bij accountants", vervolgt Pols. "Onder IFRS zijn er verschillende methoden om te komen tot een reële-waarde-waardering van activa, indien er geen of slechts deels een markt is. Ook in die gevallen moet zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van waarneembare marktgegevens.

De accountant is in ieder geval de eerste die een oordeel geeft over de waardering en de toelichting in de jaarrekening. Als de gehanteerde modellen en aannames niet aanvaardbaar zijn of de toelichting niet goed is, zal de accountant dit moeten aangeven in zijn verklaring."

SPOOKCIJFER

NART WIELAARD & TOM NIEROP

Een op drie Nederlanders wil webshop

Aldus een persbericht begin november 2011. Persdatabanken namen het bericht braaf over. De landelijke media verwezen het naar de digitale prullenbak, maar enkele lokale nieuwsvoorzieningen en blogs gingen er toch mee aan de haal. Evenals een website voor startende ondernemers, die er meteen maar de eigen handleiding 'Schrijf je ondernemingsplan in slechts 10 stappen' bij promoveerde.

Moet je hier nog aandacht aan besteden? Nou, toch maar, voordat er nog een extra economische luchtbel ontstaat.

Een op de drie Nederlanders wil een webshop? Met het huidige inwoneraantal zijn dat er 5,6 miljoen. Daarvan wil 69 procent (3.864.000) dit doen naast de huidige baan. Wij zouden zeggen: werkgevers, let op u saeck, want zo'n dubbele belasting zou de arbeidsproductiviteit wel eens serieus kunnen gaan schaden. Nu is een webshop-wens nog iets anders dan er daadwerkelijk een beginnen, maar alleen het ambitieniveau lijkt ons al behoorlijk verontrustend.

Volgens het persbericht deed ISS het onderzoek. ISS verwijst naar de opdrachtgever: "Wij hebben alleen het representatieve respondentenpaneel geleverd." Even bellen dus met de verspreider van het persbericht, Winkeltje.nl. Een aanbieder van webwinkelsoftware (u voelde al zoiets). De vijfhonderd respondenten zaten in de leeftijd van 18 tot 65, vertelt Petra van Dreumel, die het onderzoek begeleidde. Dat noopt al tot één nuancering: die 'een derde' gaat niet over 'de Nederlanders' maar om een deelverzameling. Volgens het CBS telt de categorie 18-65 jaar in Nederland circa 10,5 miljoen mensen. Een derde daarvan is 3,5 miljoen. Minder, maar nog altijd verpletterend veel.

Nu kun je met vraagformulering resultaten aardig sturen, dus we vragen nog even door. En dan volgt de grootste verrassing. We stuiten niet op een verullend pr-verhaal, maar de enthousiaste en uiterst voorkomende Van Dreumel - "wij waren zelf ook verbaasd" - stuurt ons meteen het hele onderzoek toe.

Welnu. De precieze vraag was: 'Zou het u leuk lijken een webshop te beginnen?'. Daarop antwoordde 30,7 procent 'ja', 38,2 procent 'misschien' en 31,1 procent 'nee'. Op de vervolgvraag aan de 68,9 procent ja/misschien-zeggende op welke termijn ze dat zouden willen doen, antwoordde 61,5 procent dat dat binnen vijf jaar zou zijn (38,5 procent 'weet niet'). En dat komt neer op 42,3 procent van het totaal aantal respondenten (61,5 procent van 68,7 procent). Ofwel, nog meer dan een derde zelfs. Oeps!

Het probleem zit hem duidelijk in de beginvraag, met het vrijblijvende 'leuk'. De vervolgvraag over de termijn was daarentegen concreet, zij het dat die ook aan de 'misschien-zeggende' is gesteld. Tja, wat moeten we er nu van zeggen? Vanwege de getoonde openheid en omdat we ondernemersenthousiasme in deze barre economische tijden vooral niet willen temperen, zeggen we er dit keer maar niet te veel van. We laten het aan u.

Nart Wielaard en Tom Nierop